

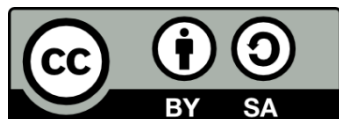

Περιβαλλοντική Πολιτική και Βιώσιμη Ανάπτυξη

Ενότητα 04: Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών
επιπτώσεων I

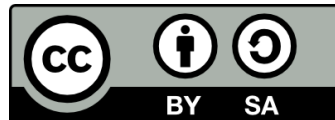
Πολυξένη Ράγκου

Τμήμα Δασολογίας και Φυσικού Περιβάλλοντος

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΝΟΙΚΤΑ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ
ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων I

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
2. Θέματα - κλειδιά ανά περιβαλλοντικό τομέα.
3. Εναλλακτικές λύσεις, επανορθωτικά μέτρα και παρακολούθηση.
4. Δημοσιοποίηση και διαδικασία λήψης αποφάσεων.

Σκοποί ενότητας

- Εισαγωγή στην μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- Γνώση των θεμάτων που εξετάζονται ανά περιβαλλοντικό τομέα.
- Κατανόηση των εναλλακτικών λύσεων, επανορθωτικών μέτρων και της παρακολούθησης των έργων.
- Γνωριμία με τη δημοσιοποίηση και τη λήψη αποφάσεων.

**ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ**

Εισαγωγή

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (1/8)

- Οι ΜΠΕ στηρίζονται σε πολλές διαφορετικές επιστήμες και απαιτούν διεπιστημονική προσέγγιση. Η ουσία τους δεν συνίσταται τόσο στη χρήση νέων ή προχωρημένων τεχνικών μελέτης του περιβάλλοντος, όσο στην προσπάθεια ολοκληρωμένης σύνθεσης διαφορετικών στοιχείων και ένταξης τους στις διαδικασίες αποφάσεων.

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (2/8)

- Βασικό αντικείμενο της ΜΠΕ δεν είναι τόσο η περιγραφή και ανάλυση του υπάρχοντος περιβάλλοντος, όσο η πρόβλεψη της εξέλιξης του στο μέλλον, κάτω από την επίδραση του έργου.
- Η μεγάλη δυσκολία της πρόβλεψης οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, όπως η ανεπάρκεια των στοιχείων, η πολυπλοκότητα του περιβάλλοντος κλπ.

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (3/8)

- Η πολυπλοκότητα εξαρτάται από το πλήθος των ειδών χλωρίδας και πανίδας και τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ τους, από την ποικιλία και τις αλλαγές των φυσικοχημικών συνθηκών κλπ.
- Η σημασία των περιβαλλοντικών αλλαγών εξαρτάται και από την κλίμακα του χρόνου στον οποίο συμβαίνουν, πχ η έννοια της μακροπρόθεσμης αλλαγής είναι διαφορετική σε ένα περιβάλλον σταθερό απ' ό,τι σε ένα περιβάλλον ταχέως μεταβαλλόμενο.

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (4/8)

- Για την εκτίμηση του κινδύνου δυσμενούς περιβαλλοντικής αλλαγής πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη όχι μόνον η επίδραση του έργου πάνω στην αρχική κατάσταση του περιβάλλοντος, αλλά και η φυσιολογική εξέλιξη της αρχικής κατάστασης, ιδίως όταν αυτή είναι δυναμική.
- Η θεώρηση της προβλεπόμενης κατάστασης του περιβάλλοντος χωρίς το έργο είναι η λεγόμενη «μηδενική λύση».

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (5/8)

- Οι πραγματικές επιπτώσεις του έργου αποτελούν την εκτιμώμενη διαφορά ανάμεσα στην τελική κατάσταση του περιβάλλοντος με το έργο και στη μηδενική λύση.
- Οι εκτιμήσεις είναι κατά κανόνα ποιοτικές, λόγω της πολυπλοκότητας των φαινομένων και της έλλειψης επαρκών στοιχείων.
- Η ποσοτικοποίηση τους είναι ευπρόσδεκτη, αρκεί να μην είναι αυθαίρετη, διότι η υπερβολική και αβάσιμη ποσοτικοποίηση οδηγεί σε παραπλανητικά αποτελέσματα.

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (6/8)

- Η απόλυτη ποσοτικοποίηση των εκτιμήσεων δεν είναι συνήθως δυνατή. Είναι ωστόσο χρήσιμη μια προσπάθεια ψευδο-ποσοτικής ή ποιοτικής βαθμολόγησης, όπως πχ να χαρακτηρίζεται η επίπτωση ως υπερβολική, μεγάλη, μέτρια, μικρή κλπ.
- Η ΜΠΕ είναι απαραίτητη όταν το έργο έχει σημαντικές επιπτώσεις, δηλ. όταν ο οικολογικός κίνδυνος δεν είναι αμελητέος.

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (7/8)

- Θεωρητικά, ο οικολογικός κίνδυνος αποτελεί γινόμενο της ευαισθησίας του περιβάλλοντος επί την αύξηση της πίεσης πάνω στο περιβάλλον η οποία θα προέλθει απ' το έργο.
- Η περιγραφή και εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μπορεί να βασιστεί κυρίως στη λεπτομερή ανάλυση του συγκεκριμένου περιβάλλοντος και στη συστηματική αναζήτηση όλων των πιθανών επιπτώσεων του έργου.

Μεθοδολογία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων (8/8)

Ανάμεσα στις πολυάριθμες μεθόδους που έχουν αναπτυχθεί προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση, διακρίνονται οι ακόλουθες:

- Συναντήσεις εμπειρογνωμόνων
- Κατάλογοι ερωτήσεων
- Γραφήματα
- Χάρτες
- Πίνακες ή Μητρώα
- Μοντέλα (προσομοιώσεις).

Συναντήσεις εμπειρογνωμόνων

- Εξετάζονται μόνον ορισμένοι τύποι επιπτώσεων, που αντιστοιχούν στις ειδικότητες των συγκεκριμένων εμπειρογνωμόνων. Η διαδικασία είναι σχετικά σύντομη και το αποτέλεσμα βασίζεται κυρίως στη μεγάλη εμπειρία των συμμετεχόντων.
- Οι προδιαγραφές της μελέτης μπορεί να είναι ασαφείς και ο συντονισμός ανεπαρκής. Ωστόσο οι πραγματικά σημαντικές επιπτώσεις εκτιμώνται κατά κανόνα ικανοποιητικά.

Κατάλογοι ερωτήσεων (1/2)

- Ο μελετητής υποχρεούται να απαντήσει σε ένα κατάλογο ερωτήσεων, που υποτίθεται ότι αναφέρεται σε όλες τις σημαντικές επιπτώσεις
- Οι κατάλογοι έχουν προετοιμαστεί από τις διοικητικές υπηρεσίες για κάθε τύπο έργου και αποτελούν τυποποιημένα υποδείγματα εκτίμησης επιπτώσεων.

Κατάλογοι ερωτήσεων (2/2)

- Οι απαντήσεις μπορούν να είναι ποιοτικές, σε σχέση με τους τομείς και τις επιδράσεις που πρέπει να εξεταστούν ή και ποσοτικές, όπου αυτό απαιτείται. Ωστόσο οι σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος για το συγκεκριμένο έργο γενικά δεν αναδεικνύονται.
- Η μέθοδος είναι χρήσιμη κυρίως για γρήγορες προμελέτες επιπτώσεων.

Γραφήματα (1/2)

- Ο μελετητής καθορίζει σειρές αιτίου-αποτελέσματος με βάση τις δραστηριότητες και τις επιπτώσεις.
- Το γράφημα επιτρέπει την παρακολούθηση της συνέχειας των άμεσων, έμμεσων, πρωτογενών και δευτερογενών επιπτώσεων που προέρχονται από μία δεδομένη ενέργεια.

Γραφήματα (2/2)

- Με τον τρόπο αυτό μπορεί να αποδοθεί και ο δυναμικός χαρακτήρας των επιπτώσεων, καθώς και τα φαινόμενα συνέργειας.
- Ωστόσο η μέθοδος αυτή δεν επιτρέπει μία ολοκληρωμένη εικόνα των επιπτώσεων, ούτε τον ποσοτικό προσδιορισμό τους.

Χάρτες (1/2)

- Η ένταξη του έργου στο χώρο είναι το αποτέλεσμα μιας σύνθεσης που βασίζεται στην επικάλυψη διαφόρων χαρτών, με όλα τα απαραίτητα περιβαλλοντικά στοιχεία (μορφολογικά, κλιματικά, γεωλογικά, βιολογικά, κοινωνικά, αισθητικά κλπ). Η μέθοδος αυτή προϋποθέτει βαθειά γνώση των λεπτομερειών και ευαισθησιών του χώρου.
- Ο χαρακτηρισμός της κατάστασης του περιβάλλοντος με τη μορφή οικολογικών περιορισμών ή δυνατοτήτων επιτρέπει την χωροθέτηση και κατάλληλη οργάνωση των δραστηριοτήτων που θ' αναπτυχθούν.

Χάρτες (2/2)

- Οι εκτιμήσεις έχουν σχέση με τη χωρητικότητα και τους περιοριστικούς παράγοντες των αποδεκτών, ανεξάρτητα από την προέλευση της ρύπανσης ή των άλλων οχλήσεων.
- Η μέθοδος αυτή δεν προσδιορίζει τις συγκεκριμένες επιπτώσεις και φυσικά δεν τις συσχετίζει με τις δραστηριότητες. Δεν έχει επίσης τη δυνατότητα να συμπεριλάβει κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις.
- Ωστόσο δίνει παραστατικά την περιγραφή των προβλημάτων και γι' αυτό προσφέρεται μεταξύ άλλων για παρουσίαση σε εκδηλώσεις με συμμετοχή του κοινού.

Πίνακες ή Μητρώα (1/4)

- Πρόκειται για μέθοδο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε πολλές διαφορετικές περιπτώσεις και έχει ευρεία εφαρμογή. Ο μελετητής συμπληρώνει τα κενά ενός πίνακα, όπου διασταυρώνονται τα μέρη του έργου με τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος που μπορεί να επηρεαστούν από αυτά.
- Κάθε μέρος του έργου μπορεί να χωρίζεται σε φάση κατασκευής και σε φάση λειτουργίας.

Πίνακες ή Μητρώα (2/4)

- Η διασταύρωση μιας γραμμής με μια στήλη του πίνακα αντιπροσωπεύει τη σχέση αιτίας - αποτελέσματος ανάμεσα στη δραστηριότητα και στην επίπτωση.
- Με τον τρόπο αυτό παρουσιάζεται κατ' αρχήν το σύνολο των επιπτώσεων ενός έργου, φαίνονται τα διάφορα αίτια μιας δεδομένης επίπτωσης και επισημαίνονται τα χαρακτηριστικά του περιβάλλοντος που επιβαρύνονται περισσότερο.

Πίνακες ή Μητρώα (3/4)

- Η συμπλήρωση του πίνακα μπορεί να γίνει με απλή δυαδική απάντηση (ναι/όχι), με σταθμισμένη απάντηση (πχ ως προς το μέγεθος: μικρή επίπτωση/μέτρια/μεγάλη), ή με απάντηση που περιέχει πρόσθετες πληροφορίες (πχ επίπτωση άμεση/έμμεση, βραχυπρόθεσμη/μακροπρόθεσμη, αντιμετωπίσιμη, ανατάξιμη, αντιστρεπτή ή μη).
- Η εξέταση του πίνακα δίνει μια πλήρη και ισορροπημένη εικόνα των επιπτώσεων.

Πίνακες ή Μητρώα (4/4)

- Κυριότερες αδυναμίες αυτής της μεθόδου είναι η παράλειψη των φαινομένων συνέργειας και των επιπτώσεων που προέρχονται από δυναμικές διεργασίες και ο αυθαίρετος χαρακτήρας της ταξινόμησης των δραστηριοτήτων και των στοιχείων του περιβάλλοντος.
- Οι πίνακες σε πλήρη ανάπτυξη μπορεί να γίνουν ογκώδεις.

Μοντέλα (προσομοιώσεις) (1/3)

- Είναι ο πιο ολοκληρωμένος τρόπος μελέτης του περιβάλλοντος.
- Η αναπαράσταση των κύριων οικολογικών διεργασιών επιτρέπει την εκτίμηση των επιπτώσεων, με συνυπολογισμό των αλληλεπιδράσεων και των δυναμικών φαινομένων.

Μοντέλα (προσομοιώσεις) (2/3)

- Βασικά μειονεκτήματα, όμως, της μεθόδου είναι η δυσκολία να διατεθούν και να χρησιμοποιηθούν σωστά όλα εκείνα τα στοιχεία ανάλυσης των περιβαλλοντικών διεργασιών που είναι αναγκαία για το μοντέλο, καθώς και το σημαντικό κόστος.

Μοντέλα (προσομοιώσεις) (3/3)

- Όταν οι διαθέσιμες πληροφορίες δεν είναι επαρκείς, η μέθοδος αυτή μπορεί να οδηγήσει σε τελείως λανθασμένες εκτιμήσεις.
- Επιπλέον, η εμπειρία έχει δείξει ότι οι διαφορές προβλέψεων μεταξύ των πολύπλοκων μοντέλων και κάποιων απλών προσεκτικών προσεγγίσεων είναι συνήθως μικρές.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Θέματα - κλειδιά ανά περιβαλλοντικό τομέα

Φύση/ Βιολογικό περιβάλλον

Περιβαλλοντικός τομέας

- Φύση/ Βιολογικό περιβάλλον.

Θέματα - κλειδιά

- Απειλούμενα είδη χλωρίδας / πανίδας, πυκνότητα πληθυσμών χλωρίδας / πανίδας, βιότοποι, οικοσυστήματα.

Φύση / Τοπίο

Περιβαλλοντικός τομέας

- Φύση / Τοπίο.

Θέματα - κλειδιά

- Αισθητική / Πολιτιστική αξία.

Ατμόσφαιρα

Περιβαλλοντικός τομέας

- Ατμόσφαιρα.

Θέματα - κλειδιά

- Εκπομπές / συγκεντρώσεις / διασπορά ρύπων, ποιότητα αέρα, τεχνολογική αντιμετώπιση.

Ύδατα

Περιβαλλοντικός τομέας

- Ύδατα.

Θέματα - κλειδιά

- Διάθεση αποβλήτων, διάχυση ρύπων, κίνηση / ποσότητα / ποιότητα νερού, τεχνολογική αντιμετώπιση Εκπομπές/είδος / επίπεδο θορύβου, όχληση, τεχνολογική αντιμετώπιση.

Ακουστικό περιβάλλον

Περιβαλλοντικός τομέας

- Ακουστικό περιβάλλον.

Θέματα - κλειδιά

- Εκπομπές/είδος/επίπεδο θορύβου, όχληση, τεχνολογική αντιμετώπιση.

Ακτινοβολία/ Δονήσεις

Περιβαλλοντικός τομέας

- Ακτινοβολία/ Δονήσεις.

Θέματα - κλειδιά

- Εκπομπές / ένταση / χαρακτηριστικά ραδιενέργειας, ηλεκτρομαγνητικών πεδίων, δονήσεων ή κραδασμών.

Έδαφος

Περιβαλλοντικός τομέας

- Έδαφος.

Θέματα - κλειδιά

- Διάβρωση, ρύπανση, χρήσεις γης.

Στερεά απόβλητα

Περιβαλλοντικός τομέας

- Στερεά απόβλητα.

Θέματα - κλειδιά

- Διάθεση στερεών αποβλήτων, τοξικότητα, ανακύκλωση, τεχνολογική αντιμετώπιση, διαχείριση.

Επικινδυνότητα

Περιβαλλοντικός τομέας

- Επικινδυνότητα.

Θέματα - κλειδιά

- Ατυχήματα, φυσικές καταστροφές, διακινδύνευση ανθρώπων / περιουσιών / περιβάλλοντος.

Πολιτιστικό περιβάλλον

Περιβαλλοντικός τομέας

- Πολιτιστικό περιβάλλον.

Θέματα - κλειδιά

- Απειλούμενοι πολιτιστικοί πόροι, τόποι με πολιτιστική αξία.

Κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον

Περιβαλλοντικός τομέας

- Κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.

Θέματα - κλειδιά

- Πληθυσμός, χρήσεις γης, δραστηριότητες, απασχόληση, οικονομικά δεδομένα, κοινωνικά δεδομένα.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

**Εναλλακτικές λύσεις,
επανορθωτικά μέτρα και
παρακολούθηση**

Εναλλακτικές λύσεις (1/2)

- Η έγκαιρη και διεξοδική διερεύνηση των εναλλακτικών λύσεων αποτελεί σημείο-κλειδί για την αντιμετώπιση πολλών από τις δυσκολίες που συχνά συνοδεύουν την υλοποίηση ενός έργου ή δραστηριότητας.

Εναλλακτικές λύσεις (2/2)

Οι εναλλακτικές λύσεις πρέπει να αφορούν όλα τα δυνατά πεδία διαφορετικών επιλογών και ειδικότερα τα εξής:

- Την χωροθέτηση
- Το μέγεθος
- Τον τρόπο κατασκευής
- Τις διεργασίες της λειτουργίας.
- Άλλους πιθανούς τρόπους επίτευξης του επιδιωκόμενου στόχου.

Επανορθωτικά μέτρα (1/7)

- Η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων υλοποιείται με την εφαρμογή μέτρων τα οποία μειώνουν τις αρνητικές δράσεις. Όταν τελειώσει η φάση επιλογής της προτιμητέας λύσης, τότε οι αρνητικές της επιπτώσεις μπορούν να περιορισθούν ακόμα περισσότερο με κατάλληλες ενέργειες. Για μεγαλύτερη απόδοση της επανορθωτικής δράσης, τα μέτρα θα πρέπει να εξετάζονται σε κάθε στάδιο της υλοποίησης του προτεινόμενου έργου.

Επανορθωτικά μέτρα (2/7)

- Τα επανορθωτικά μέτρα είναι ίσως ο βασικότερος λόγος ύπαρξης της ΕΠΕ. Στοχεύουν στην αποφυγή των αντιμετωπίσιμων επιπτώσεων, πχ σωστή χωροθέτηση, επιλογή κατάλληλων εναλλακτικών διεργασιών, σχεδιασμός φιλικότερος προς το περιβάλλον.
- Επίσης στοχεύουν στη διόρθωση των ανατάξιμων επιπτώσεων, πχ αποκατάσταση αισθητικής του τοπίου, παρακολούθηση και καταπολέμηση της εμφανιζόμενης ρύπανσης.

Επανορθωτικά μέτρα (3/7)

- Πρέπει ακόμα να αξιοποιούν και να διευκολύνουν τη δυνατότητα φυσικής επανόρθωσης των αντιστρεπτών επιπτώσεων.
- Τα επανορθωτικά μέτρα πρέπει να βασίζονται στην καλύτερη δυνατή τεχνολογία με λογικό κόστος, ακολουθώντας την αρχή BATNEEC (Best Available Technology Not Entailing Excessive Cost).

Επανορθωτικά μέτρα (4/7)

- Είναι σπάνιο φαινόμενο η έλλειψη αρνητικών επιπτώσεων της προτεινομένης λύσης κάποιου έργου
- Έτσι η φάση της επιλογής των επανορθωτικών μέτρων αποτελεί ένα ουσιαστικό τμήμα της περιβαλλοντικής εκτίμησης.

Επανορθωτικά μέτρα (5/7)

- Λόγω της μεγάλης ποικιλίας των αναπτυξιακών έργων, των πολλών εναλλακτικών λύσεων που μπορεί να μελετηθούν κατά περίπτωση και της μεγάλης έκτασης των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, είναι πολύ δύσκολη η σύνταξη ενός καταλόγου μέτρων για γενική χρήση.
- Τα μέτρα ελαχιστοποίησης των επιπτώσεων και η πρόβλεψη για την αποδοτικότητα τους μπορούν να προσδιοριστούν με μια ειδική διαδικασία, όπως πχ οι συναντήσεις εμπειρογνωμόνων.

Επανορθωτικά μέτρα (6/7)

Παραδείγματα επανορθωτικών μέτρων είναι:

- Για το **φυσικοχημικό και βιολογικό περιβάλλον**: συστήματα επεξεργασίας αποβλήτων, τρόποι διάθεσης στερεών ή υγρών αποβλήτων, εγκατάσταση φίλτρων στις καμινάδες εργοστασίων, φυτεύσεις, πρακτικές αποκατάστασης του τοπίου, δημιουργία ζωνών προστασίας κλπ.

Επανορθωτικά μέτρα (7/7)

Παραδείγματα επανορθωτικών μέτρων είναι:

- Για το **κοινωνικό περιβάλλον**, στην περίπτωση π.χ. της κατάκλυσης μιας γεωργικής έκτασης από τεχνητή λίμνη : χρηματικές αποζημιώσεις, ανάπτυξη εναλλακτικών χρήσεων γης (π.χ. καλλιέργεια σε αναβαθμούς ή δημιουργία αγροτικών ξενώνων), ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών απασχόλησης (π.χ. ξενάγηση σε οικοτουριστικά μονοπάτια ή αλιεία στην τεχνητή λίμνη) κλπ.

Παρακολούθηση (1/2)

- Η ύπαρξη προγραμμάτων παρακολούθησης είναι απαραίτητη για τον έλεγχο της τήρησης των περιβαλλοντικών όρων που έχουν επιβληθεί στο έργο, με στόχο τη συμμόρφωση στις περιβαλλοντικές ανάγκες.
- Η παρακολούθηση πρέπει να είναι επαρκής, τόσο κατά τη φάση κατασκευής, όσο και κατά τη φάση λειτουργίας του έργου. Η προσεκτική παρακολούθηση μπορεί να επισημάνει αδυναμίες στο σχεδιασμό και στην επιλογή των περιβαλλοντικών όρων, οι οποίες είναι δυνατό να ξεπεραστούν με πρόσθετα επανορθωτικά μέτρα.

Παρακολούθηση (2/2)

- Επίσης, η παρατήρηση των περιβαλλοντικών παραμέτρων, πριν και μετά την κατασκευή ενός έργου, επιτρέπει την ανίχνευση των περιβαλλοντικών επιβαρύνσεων και οδηγεί σε καλύτερη κατανόηση των επιπτώσεων που επιφέρουν έργα παρόμοιου τύπου.
- Με τη διάθεση των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης στο κοινό, καθησυχάζεται ο δημόσιος φόβος σχετικά με την ασφάλεια και την ευζωία της κοινότητας.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Δημοσιοποίηση και διαδικασία λήψης αποφάσεων

Δημοσιοποίηση και διαδικασία λήψης αποφάσεων (1/4)

- Η ολοκλήρωση της διαδικασίας εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων προϋποθέτει την αξιολόγηση των υπαρχουσών εναλλακτικών λύσεων και την λήψη της απόφασης για το έργο.
- Η εναλλακτική λύση της μη πραγματοποίησης του έργου πρέπει επίσης να εξετάζεται ισότιμα. Εάν αυτή τεθεί εκτός συζήτησης, τότε χάνεται η απαραίτητη αντικειμενικότητα και ισορροπία στην προσέγγιση του ζητήματος.

Δημοσιοποίηση και διαδικασία λήψης αποφάσεων (2/4)

- Ανάμεσα στις πολυάριθμες μεθόδους που εφαρμόζονται για την αξιολόγηση εναλλακτικών λύσεων και τη λήψη αποφάσεων, αναφέρεται η μέθοδος ΔΕΛΦΟΙ. Βασίζεται στην ιδέα ότι η αντιπαράθεση των απόψεων διαφόρων ειδικών εμπειρογνωμόνων δίνει καλύτερα αποτελέσματα από την απλή χωριστή αναφορά τους.

Δημοσιοποίηση και διαδικασία λήψης αποφάσεων (3/4)

- Η αντιπαράθεση γίνεται με επαναληπτικό τρόπο, ερωτώντας ατομικά τον κάθε εμπειρογνώμονα, και κοινοποιώντας του στη συνέχεια τις απαντήσεις των άλλων. Η διαδικασία συνεχίζεται έως ότου δημιουργηθεί σύγκλιση των διαφορετικών εκτιμήσεων και οδηγήσει, σε κάποιο βαθμό, σε κοινό συμπέρασμα.
- Στις τελικές φάσεις της, η διαδικασία πρέπει να συντελείται με τη συμμετοχή των ενδιαφερομένων πολιτών.

Δημοσιοποίηση και διαδικασία λήψης αποφάσεων (4/4)

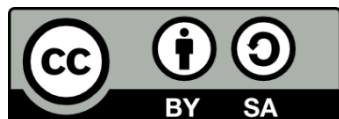
- Η ΜΠΕ παρουσιάζεται πχ σε μία δημόσια ενημερωτική εκδήλωση και δίνεται η ευκαιρία παράθεσης των αντίθετων απόψεων και διαλόγου με το κοινό.
- Υπάρχει πάντα το ενδεχόμενο η αντίθεση στην πραγματοποίηση του έργου, ιδίως αν υιοθετείται από ισχυρές κοινωνικές ομάδες, να οδηγήσει σε σημαντικές καθυστερήσεις, οικονομικές επιβαρύνσεις, δικαστικές εμπλοκές κλπ.

Τέλος Ενότητας

Επεξεργασία: Παπανικολάου Αναστάσιος
Θεσσαλονίκη, 30/ 6/ 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πολυξένη Ράγκου.
«Περιβαλλοντική Πολιτική και Βιώσιμη Ανάπτυξη. Μεθοδολογία εκτίμησης
περιβαλλοντικών επιπτώσεων Ι». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο
από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS438/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Παρόμοια Διανομή [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

